

DIN ARHIVA CC AL PCR

CUM S-A AUTOPROPUS CEAUȘESCU SECRETAR GENERAL ÎN PLENARA CC AL PCR

Toate propunerile lui Nicolae Ceaușescu erau aprobate fie „în deplină unitate și unanimitate”, fie prin aplauze puternice FOTO: AGERPRES

Înterupt la fiecare frază de aplaudăci din sală, (la 24 noiembrie 1989), Nicolae Ceaușescu i-a „propus” în Plenara Comitetului Central pe membrii înalțelor foruri ale partidului. S-a votat ca de obicei, în unanimitate. Fără alte observații, fără voturi împotriva, fără abțineri. Atunci s-au votat listele cu membrii Comitetului Politic Executiv și ai Secretariatului, periate din timp de Cabinetele 1 și 2.

Participă membrii și membrii supleanți ai Comitetului Central al partidului și membrii Comisiei Centrale de Revizie.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Stimăți tovarăși,

Declar deschise lucrările primei Plenary a noului Comitet Central al partidului. (Aplauze puternice, prelungite).

Doresc și în acest cadru, al plenary, să adresez cele mai calde felicitări tuturor membrilor Comitetului Central, membrilor supleanți, Comisiei Centrale de Revizie și urarea de a acționa cu toată fermitatea pentru a realiza hotărârile Congresului, pentru a asigura îndeplinirea Programului partidului. Să facem astfel încât Comitetul Central să răspundă încrederii partidului și poporului. (Aplauze puternice, îndelungate).

Propun la ordinea de zi a primei plenary următoarele:

1. Alegerea Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al partidului.
2. Alegerea Secretariatului Comitetului Central al partidului și
3. Alegerea președintelui Colegiului Central de Partid.

Și, după aceea, sau tot în plen, va tre-

bu să se constituie și Comisia Centrală de Revizie.

Dacă mai sunt alte propuneri la ordinea de zi, sau astăzi ne rezumăm numai la acestea.

Nu mai sunt propuneri. Atunci pun la vot ordinea de zi. Cine este de acord? Împotriva? Dacă se abține cineva. În unanimitate s-a aprobat ordinea de zi.

Propun să desemnăm un grup de tovarăși care, împreună cu secretarul general să prezinte propunerile pentru Comitetul Politic Executiv, pentru Secretariat și președintele Colegiului Central de Partid.

Propun pe tovarășii Manea Mănescu, Elena Ceaușescu, Ion Popescu Puțur, Carp Vasile, Dina Carol, Popa Ion, Tănase Gheorghe și Deaconu Ion.

Nu aveți alte propuneri, tovarăși. Cine este pentru? Împotriva?

Dacă se abține cineva?

S-a aprobat în unanimitate grupul de tovarăși pentru a prezenta propunerile pentru Comitetul Politic Executiv și Secretariat.

Rog pe tovarăși să ne întâlnim. După cum vedeți, tovarăși, Comisia a fost foarte operativă.

Propunem pentru Comitetul Politic Executiv 21 de membri plini și 26 membri supleanți. Dacă în legătură cu numărul sunteți de acord.

Cine este pentru? Împotriva?

Dacă se abține cineva.

În unanimitate s-a aprobat numărul membrilor Comitetului Politic Executiv și al membrilor supleanți.

În cei 21 membri plini se include și secretarul general al partidului. (Aplauze puternice, îndelungate).

Se propun următorii tovarăși, pen-

tru membri plini: Emil Bobu, Ceaușescu Elena (Aplauze puternice), Ciobanu Lina, Coman Ion, Constantin Nicolae, Dăscălescu Constantin, Dincă Ion, Dobrescu Miu, Fazekas Ludovic, Manea Mănescu, Niculescu Paul, Olteanu Constantin, Oprea Gheorghe, Pana Gheorghe, Popescu Dumitru, Rădulescu Gheorghe, Totu Ioan, Petrescu Barbu, Radu Ion și Matei Ilie. Aceștia ar fi cei 21 de membri plini ai Comitetului Politic Executiv.

Dacă aveți ceva observații sau propuneri la aceste propuneri făcute de Comisie.

(Din sală): Sunt numai 20 de tovarăși

Tov. Nicolae Ceaușescu: Sunt 20 și cu secretarul general 21. (Aplauze puternice)

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

În ultima zi a Congresului al IV-lea a fost aleasă noua conducere a PCR. Nici o surpriză - Nicolae Ceaușescu, secretar general, iar fideliile suptuși ai acestuia, în Comitetul Politic Executiv. Gorbaciiov s-a arătat nemulțumit de rezistența la reforme a comuniștilor români, trimițând o telegramă de felicitare lui Ceaușescu conștând într-o frază protocolară. „Oamenii muncii” din orașele țării

au continuat să trimită mesaje către Congres în care-și anunțau performanțele.

Sa încheiat „marele forum al comuniștilor”

După cinci zile de plicticoase debateri, comuniștii români au pus punct Congresului al XIV-lea. În ul-

tima zi a votat noua conducere a PCR. Nu s-a produs nici o surpriză - Nicolae Ceaușescu a fost reales secretar general, după ce, luni de zile, de la începutul anului, fusese confirmat de organizațiile de comună ale Partidului până la conferințele județene. Din Comitetul Politic Executiv făceau parte, ca „membri plini”:

(Continuare în pag. a II-a)

„Eminentul strateg”, reales cu unanimitate

Candidatura lui Nicolae Ceaușescu la funcția de secretar general al PCR a fost supusă unui simulacru de vot plenului în ultima zi a Congresului, la 24 noiembrie, propunerea aparținând lui Manea Mănescu. Ziarele vremii susțineau că reelegerea lui Ceaușescu a fost marcată de „ovații de unanimitate și imensă bucurie”.

În ultima zi de Congres, Nicolae Ceaușescu a fost reales în funcția de secretar general al PCR. „Candidatura” lui Ceaușescu a fost propusă plenului congresului de către Manea Mănescu. „(...) Imi revine deosebita onoare să propun Congresului al XIV-lea să aleagă, în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român și membru al Comitetului Central, pe cel mai iubit fiu al națiunii noastre socialiste, care de șase decenii, cu înălțător patriotice și exemplară dăruire revoluționară, și-a dedicat munca și viața cauzei partidului și poporului, eminentul strateg revoluționar, ctitorul României socialiste, luptător înflăcărat pentru împlinirea idealurilor nobile de libertate, independență națională

și progres, pentru triumful socialismului și păcii, tovarășul Nicolae Ceaușescu”. Cel mai iubit fiu al poporului a fost ales, bineînțeles, cu unanimitate de voturi, mai ales că votul a fost deschis. Proaspăt reales, Ceaușescu a promis că „va acționa ca și până acum pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate”. „Cuvintele-legământ ale secretarului general al partidului au avut un larg ecou în inima și conștiința participanților la marel forum, care au exprimat prin puternice aplauze, urale și ovații, nestrămutată convingere a comuniștilor, a întregii noastre națiuni că prezența în continuare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului constituie chezașia supremă a împlinirii năzuințelor de pace, bunăstare și progres ale poporului român(...)”, scria România liberă în ediția din 25 noiembrie 1989. Delegații au ales apoi, prin vot secret, Comitetul Central al PCR, alcătuit din 467 de membri, din care 281 membri plini și 186 supleanți.

(Continuare în pag. a II-a)

La pomul lăudat. Jurnaliștii străini și Congresul al XIV-lea

În zilele premergătoare Congresului, Occidentul și românii obișnuiți așteptau „să se întâmple ceva”. Au înflorit zvonurile și bâncurile despre o iminentă predare de ștafetă la vârful partidului. Că „nea Nicu” era gata să cedeze puterea soției sale, sau fiului cel mic, sau... Jurnaliștii occidentali își pregătiseră din vreme sacii. Să fie de față în caz că, de la al XIV-lea Congres al Partidului Comunist din România, știrile ar fi picat precum poamele din pomul lăudat. Ar fi vrut să transmită redacțiilor vestea cea mare, că Nicolae Ceaușescu nu se mai află la putere în România. Ziariștii occidentali s-au plâns că n-au primit acreditări la evenimentul românesc. Protestele lor au luat forma articolelor regăsite astăzi în arhivele de presă ale marilor ziare din Vest. Interdicția de-a pași dincolo de zidurile României a reprezentat un nou prilej să critice regimul de la București. Unii au fost întorși de la graniță, alții - s-a spus, chiar de pe Aeroportul Otopeni, deși, au argumentat, aveau în bună ordine vize, acreditarea și documentele de călătorie.

„Nu-i primim pe cei care sunt măgari-măgari”

Conștienți de puterea presei erau și înalții demititari de la București. La sfârșitul lui iunie, pe când se pregătea reuniunea Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia, programată să se desfășoare în capitala României, Ceaușescu însuși a ales ziariștii „buni” de cei „răi”, cine merită și cine nu să ajungă în România. N-a bifat cu pixul dintr-o listă, n-avea vreme și probabil nici răbdare. Doar a trasat „linia”. Fără exagerări, a spus Ceaușescu într-o ședință de lucru, pentru că dacă ar fi să nu fie primiți cei care critică, ar însemna să nu mai fie nimeni primit. Interdicția funcționa doar pentru ziariștii „măgari-măgari”. A spus Ceaușescu explicit și cine se încadra în această categorie: jurnaliștii de la Europa Liberă și Vocea Americii. „În legătură cu problema corespondenților de presă la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ, s-a exprimat fără echivoc Ceaușescu, sigur, trebuie să fie și Agerpres-ul, și Ministerul de Externe, și oamenii care se ocupă de aceasta. Dar Europa Liberă și Vocea Americii nu au ce căuta. Deci, aceste două agenții de presă nu vor fi primite. În rest, pot trimite corespondenții țările care doresc aceasta. Însă trebuie să fiți atenți cu așa-zisii indezirabili. Asta nu însemnă totuși să fim extrem de rigizi, pentru faptul că ne-au criticat, pentru că atunci ar însemna să nu mai primim pe nici unul sau pe foarte puțini.

(Continuare în pag. a II-a)

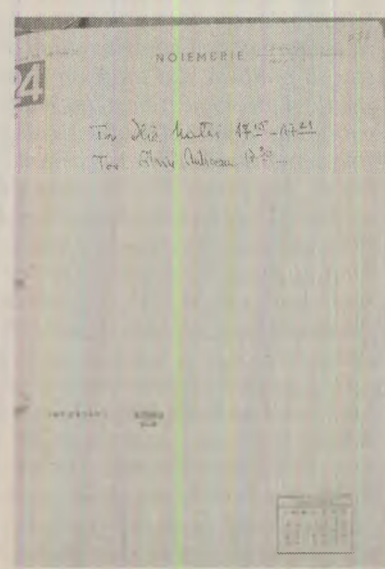
Agenda Elenei Ceaușescu

Vineri, 24 noiembrie 1989, a fost cea din urmă zi a ultimului Congres al Partidului Comunist din România. Zi îndelung pregătită, a alegerilor în structurile de vârf ale partidului. Ca să iasă bine spectacolul, în seara precedentă la Cabinetele 1 și 2 s-a lucrat până târziu, căci faptele cu adevărat însemnate s-au petrecut departe de ochii delegaților la congres și ziariștilor. De altfel, componența CPEx s-a stabilit în Plenara CC al PCR convocată atunci.

Din memoriile lui Silviu Curticeanu reiese că Nicolae Ceaușescu știa să întretină un extraordinar suspans în cercul puterii. Deși membru al Secretariatului CC al PCR, Curticeanu susține că a avut surpriza să afle abia în plenară că devenise membru supleant al CPEx. „Știam, a scris Curticeanu, că lista, nevăzută de nimeni, scrisă cu mână proprie, o scoate în ultimul moment din buzunarul de la spate al pantalonilor, o citește personal în fața Comisiei de propuneri și mi-o dă apoi mie, cel ce trebuie să asigure secretariatul oricărei ședințe pentru a fi bătută la mașină, exprimatându-și din secundă în secundă nerăbdarea că operațiunea nu este terminată”.

Și congresmenii români se puteau aștepta la surprize. Într-o pauză, Ceaușescu i-a cerut șefului Cancellariei CC al PCR situația salariilor celor cu funcții de conducere. Plănușa sa micșoreze lefurile demitarilor - inclusiv leafa sa de președinte - pentru a reduce raportul dintre maximul și minimul grilei de salarizare.

Cine-l mai iubea însă pe Ceaușescu?

cu?! La ora 14:30, când se sfârșise ultima reuniune a congresului, câteva zeci de mii de bucureșteni l-au ovationat îndelung în piață. „Fericiți” de vestea că fusese reales! Și sute de ziariști străini s-au inghesuit să-l fotografieze cât mai din aproape.

După întâlnirea cu „susținătorii”, între orele 15:30-17:00, Ceaușescu i-a onorat pe participanți cu prezența lor la „masă (recepție) la EREN” (cum a fost denumit momentul în agenda Cabinetului 2).

După masa comună, Elena Ceaușescu l-a primit pe secretarul cu propagandă Ilie Matei (orele 17:15-17:21). La 17:30 a intrat Silviu Curticeanu. Plecarea acestuia apropiat colaborator din biroul ei nu a fost menționată.

Lavinia BETEĂ

CALENDAR

24 noiembrie (vineri)

Soarele a răsărit la 7:23, a apus la 16:41

Luna a răsărit la 3:29 și a apus la 14:21

Sărbătoare creștină: Sf. Mc. Clement, Ep. Romei și Petru, Ep. Alexandriei

S-a întâmplat la

24 noiembrie 1989

● Noua sesiune a Parlamentului britanic a fost inaugurată la Londra de regina Elisabeta a II-a, care a rostit tradiționalul „discurs al tronului” - program guvernamental pentru următoarea perioadă. Lucrările au avut loc pe un fundal marcat de serioase dificultăți economice, ca și de scăderea accentuată a popularității partidului conservator de guvernământ.

● Poliția sud-africană a făcut din nou uz de forță împotriva muncitorilor greviști care cereau îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă. Potrivit ziarului The Star, Poliția a deschis focul asupra celor 3.500 de greviști din industria transporturilor din Durban, răbind 15 persoane.

Ramona VINTILĂ

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Neliniște în Est. În România, frica umbrește speranța

Alan Riding scria în *The New York Times*, la 24 noiembrie 1989, o analiză a stării de spirit a românilor care asistau la discursurile celui de-al XIV-lea Congres PCR cu sentimentul tot mai acut că li se ascunde ceva. Prăbușirea regimurilor totalitare din Est nu mai era pentru mulți o necunoscută, însă lupta pentru supraviețuirea de zi cu zi și sentimentul că Ceaușescu și PCR sunt atotputernici nu le mai lăsa energia de a se revolta.

În discursurile înălțătoare rostite la Congresul Partidului Comunist Român de săptămâna aceasta și cu ocazia celebrării a 24 de ani de când președintele Nicolae Ceaușescu se află la putere, nu s-a făcut nici un moment vreo aluzie la faptul că regimurile totalitare din Europa de Est se prăbușesc. Pe străzile întunecoase și friguroase ale Bucureștiului, pe care oamenii le străbat în grabă, evitând speriați contactul cu străinii din teamă de a fi suspecți că se opun

regimului, nu există decât sentimentul că pe cele 23 de milioane de cetățeni nu le așteaptă nimic nou.

Totuși, uneori, un gest sau o grimasă dovedește că până și în țara est-europeană cu cel mai dur regim dictatorial oamenii știu ce se întâmplă în Germania de Est, Bulgaria sau Cehoslovacia și speră că într-o bună zi le va veni și lor rândul.

„Ne uităm la televiziunea bulgară, ascultăm radioul pe unde scurte, stăm ce se întâmplă”, spune un tânăr român, formulându-și frazele în așa fel încât, dacă cineva l-ar auzi din întâmplare, să nu înțeleagă exact despre ce vorbește. „Este foarte interesant.” Dar în timp ce în afara granițelor sale, schimbarea este accelerată, în România teama încă domină orice urmă de speranță. Iar convingerea că sunt urmăriți constant de Securitate este de ajuns ca să îi convingă pe români să își țină părerile pentru ei.

Păstrarea părerilor pentru ei înșiși

Spre deosebire de alte țări din blocul estic, unde trupele sovietice și-au instalat guvernele comuniste după al doilea război mondial, aici istoria dezacordurilor este aproape nulă. În afară de grevele de acum doi ani de la Brașov, singurele proteste din ultima vreme au venit de la o mână de intelectuali și de foști oficiali ai partidului comunist.

„Aici sunt fix 24 de disidenți”, spune un diplomat din blocul estic. Pentru a păstra liniștea, regimul Ceaușescu și-a întărit în anii '80 politica represivă. Majoritatea organizațiilor grevei de la Brașov au dispărut după arest, nici diplomații străini, nici familiile lor neștiind dacă aceștia mai sunt în viață.

(Continuare în pag. a IV-a)

JURNALE PERSONALE

24 NOIEMBRIE

Astăzi seară s-a produs în Cehoslovacia evenimentul inevitabil: „Lakes și ai săi” și-au dat demisia, în urma a opt zile de manifestări festive la Praga.

La noi, în schimb, delirul dogmatic și sărbătorește o nouă victorie, încredințat că își va menține în continuare poziția privilegiată.

Victor Felea, Jurnalul unui poet lenes. Ianuarie 1955-martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 737

Așadar, ceea ce era fatal să se producă, s-a produs din nou: tragerea unei concluzii absolut eronate de N.C., pe marginea „cuvintelor” roștite de delegații la Congres, „cuvinte” redactate de una și aceeași echipă de ziariști activiști de partid din domeniul propagandei, sub regia lui Emil Bobu și Silviu Curticeanu (după câte am auzit). Paranteza se referă la „regie”, căci din echipă am făcut și eu parte, nu-i ceva „din auzite”. Deci, în cuvântarea la deschiderea lucrărilor Congresului al XIV-lea, se spune:

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Muncitori cu înaltă calificare

„În '89 lucrăm la Uzina Dacia”, povesteste Nelu Dumitru. „La noi în fabrică, de altfel cred că era la fel în toate fabricile și uzinele, muncitorii erau împărțiți, după pregătire și calificare, în 6 categorii. Comuniștii au inventat-o și pe a 7-a. Era o categorie specială. Cei care se încadrau acolo se numeau «muncitori cu înaltă calificare».

De fapt și de drept,ăștia n-aveau mai mult decât 8 clase. Dar erau oamenii «dedicați partidului». Adică erau o gașcă de informatori. Și pentru că erau ei atât de dedicați, iar fără studii nu-i puteai promova, s-a inventat categoria a 7-a. Un muncitor cu înaltă calificare putea să ajungă și maestru, adică să conducă o echipă de oameni, deși cultura lui, atât aia generală, cât și aia socială, era sub nivelul mărit. Tot felul de neaveniri.

Îți dai seama căăștia fără studii,

care știau că altfel nu pot mai mult, erau niște oportuniști. Ei aveau senzația că sunt smecheri dacă au titlatura aia «cu înaltă calificare», dar de fapt erau cel mai ușor de manipulat. Erau ca niște roboți. Dimineața, înainte de muncă, se prezentau la partid, li se băga cartela, seara, la plecare, se prezentau la partid și descărcau cartela cu informații. Cine ce a mai zis, cui a zis, în ce context, cine ce rude are și pe unde, cum se descurcă oamenii... d-astea.

În fabrică, nu-ți era frică de un inginer sau de un maestru cu studii cum îți era de câte un înalt calificat din așa. Erau înguști la minte și nu se putea purta o discuție cu ei. Fuseseră îndobitociți să creadă că fac ei un mare favor partidului și aveau impresia că în curând cineva le va face o statuie pentru serviciile lor... De-asta nu aveau prieteni, nu se apropia nimeni de ei. Și socoteau că

noi, ceilalți, îi evitam din invidie... Dacă intrai în gura lor, aveai zile negre. Orice spuneai putea fi interpretat. Și, o dată ce ajungeai cu o informație despre tine la partid, începea teroarea. Dacă nu erai membru de partid, trebuia să dovedești că ești nevinovat și loial, devenind unul. Și îți pierdeai în primul rând tu stima pentru tine. Dacă erai membru de partid, era și mai rău. Începeau întâi cu «tovarășul, care este un element negativ, care așa și pe dincolo...». Apoi presiuni și șicane, teroare psihică, controale dese și la sânge... Până trebuia să-ți recunoști vina, să îți pară rău, să îți iei angajamente...

În oricare dintre cazuri, cei mai mulți dintre cei care ajungeau în gura înalților calificați deveneau, la rândul lor, informatori.”

(a consemnat Andreoa SMINCHIȘE)

DIN ARHIVA CC AL PCR

Congresul al XIV-lea, comentat în Centrul de Presă pentru ziariștii străini

Lucrările Congresului al XIV-lea al PCR au suscit un viu interes atât în rândul diplomaților acreditați la București, cât și al ziariștilor străini, corespondenți permanenți în România sau trimiși speciali ai unor agenții de presă, posturi de radio și televiziune, cotidiene și periodice din numeroase țări ale lumii. Este semnificativ, în această ordine de idei, că la Centrul de presă au fost acreditați un număr de 181 de ziariști străini; au participat, de asemenea, la activitățile organizate în și prin centrul de presă atașați de presă din majoritatea ambasadelor cu sediul la București.

Din convorbirile avute a reieșit că, în rândurile ziariștilor și diplomaților străini, Congresul al XIV-lea al PCR dobândește o importanță deosebită în condițiile evoluțiilor care au loc pe plan internațional, în special într-o serie de țări socialiste europene. Tezele și orientările cuprinse în documentele pentru Congres au, în actualul context, importanță istorică în ceea ce privește perspectivele dezvoltării economico-sociale a României și activitatea externă a țării noastre. Ziaristul spaniol Ricardo Estarriol, de la publicația *La Vanguardia*, aprecia, în acest sens, că „deși condițiile interne și internaționale sunt diferite, Congresul al XIV-lea, ca și Congresul al II-lea al PCR, prezintă o importanță istorică atât pe plan intern, cât și în plan internațional, cu deosebire în ce privește afirmarea și reafirmarea independenței și suveranității României”.

Un mare interes se exprimă de pe acum pentru Raportul ce va fi prezentat de secretarul general al partidului. Corespondentul și trimisul special al ziarului „Pravda” și-au anunțat intenția de a transmite extrase largi. Potrivit celor convenite cu redacția, urmează să fie transmisă circa o pagină de ziar. La rândul său, redactorul-șef adjunct al ziarului *Robotnikenko Delo* a comunicat că va transmite largi extrase, însoțite de comentarii. De asemenea, trimisul special al ziarului cehoslovac *Kude pravo* a afirmat că ziarul său dorește să acorde spații largi desfășurării Congresului. O serie de ziariști occidentali, de la *El Pais* (Spania), din partea agențiilor de presă au arătat, de asemenea, că intenționează să trimită ample relații.

Există un deosebit interes pentru pozițiile ce vor fi exprimate în legătură cu socialismul, cu unele evoluții din țările socialiste. Un șir de corespondenți s-au arătat interesați de conținutul interviurilor din ultimele zile ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și de aprecierile cuprinse în aceste interviuri.

Mai mulți ziariști – între care trimisul unui ziar spaniol și corespondentul Agenției Associated Press – ar dori să cunoască punctul de vedere oficial în ce privește evenimentele din RSS Moldovenească.

O serie de ziariști (din Spania, Pakistan, Egipt, India ș.a.) apreciază că, la Congres, Partidul Comunist Român își va reafirma ca și până acum linia sa politică, atașată ferm principiilor socialismului, independenței și suveranității naționale.

Exprimând interesul de a realiza, în viitor, o monografie de prezentare a României contemporane. Rudie Van Meurs, trimis al postului olandez de radio *Vrij Nederland*, a spus că România merită o prezentare obiectivă, corectă în fața opiniei publice occidentale, de regulă dezinformată sau chiar indusă în eroare. El a arătat că dorește să scrie obiectiv și cu onestitate despre realizările românești. Ziaristul olandez a apreciat că în condițiile actuale din țările socialiste și, în general, din lume, Congresul PCR dobândește o importanță și o semnificație aparte.

Ziaristul Ashraf Hashimi, de la *The Pakistan Times*, și-a exprimat admirația față de realizările economico-sociale ale țării noastre, evidențiind, în mod deosebit, faptul că „România este singura țară din lume care și-a lichidat integral datoria externă, printr-o politică fermă, fără concesii, compromisiuri sau cedări în fața presiunilor externe, reușind, astfel, să-și asigure deplina independență. Din acest punct de vedere, România constituie un exemplu demn de urmat pentru țările în curs de dezvoltare”.

Același ziarist afirmă că această realizare este cu atât mai semnificativă cu cât anumite țări est-europene – Polonia, Ungaria – au continuat să recurgă la credite externe, ajungând, din această cauză, într-o profundă criză economică și politică. În legătură cu desfășurarea lucrărilor Congresului al XIV-lea, mulți ziariști și diplomați (din Uniunea Sovietică, RFG, Bulgaria, Cehoslovacia) s-au interesat dacă în raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu vor fi aprecieri directe față de evenimentele care au loc în unele țări socialiste europene. Totodată, o serie de ziariști occidentali (din Marea Britanie, SUA, RFG) au întrebat dacă, în condițiile în care România, China, RPD Coreeană și Cuba au rămas fidele principiilor socialismului, este de așteptat o „strângere a rândurilor” acestor țări în ce privește cooperarea reciprocă și conlucrarea pe plan internațional. Diplomații americani Dennis Curry a întrebat dacă o asemenea tendință nu ar putea să afecteze relațiile României cu alte țări est-europene, ca și cu state de pe continent. Ziaristul britanic și americanii au întrebat dacă „există sprijin în rândul populației din România față de evenimentele din Moldova Sovietică și dacă România ar încuraja tendințele spre autonomie ale acestei republici”.

Până în prezent, activitatea ziariștilor străini veniți la București se desfășoară într-o atmosferă de lucru, de interes față de marele eveniment politic – Congresul al XIV-lea al PCR.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 175/1989

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

„Cred că veți fi de acord cu mine să subliniez că în Congres au vorbit academicieni, dar au vorbit și muncitori, și țărani și, să vă spun drept, nu vreau să supăr pe nimeni, dar am remarcat un înalt nivel de pregătire și de înțelegere la cooperatorii noștri, la muncitorii noștri, care nu numai că știu să producă, dar au și un nivel politic și ideologic ridicat, au înalte cunoștințe tehnice, științifice și culturale, demonstrând apropierea nivelului de dezvoltare între categoriile sociale din patria noastră și drumul ferm spre crearea unui popor muncitor unit, înarmat cu cele mai noi cunoștințe ale științei și tehnicii în toate domeniile de activitate. Acesta este poate, cel mai mare succes și rezultat al construcției socialismului în România – omul nou!“. Că se înalță asupra diferenței de nivel a cuvântărilor, mai treacă-meargă, dar el trage concluzii, după un „esantion” de câteva sute de vorbitori, asupra „nivelului” unui întreg popor – ceea ce este o gravă eroare a „genialului”.

Leonard Gavrilu, Jurnalul anului revoluționar 1989, Pașcani, Editura Moldopress, 2004, p. 89

Burnitează. Primele semne de ninsoare. Mi-a fost rău, dar nu scap de „Securitate”, la școală. Așa scrie în programul afișat. Ce trebuie făcut? Nimic. Nimeni nu știe nimic și nici nu întreabă. Mi-e rău și stau în pat. Dacă aș putea dormi, mi-ar trece... Nici nu pot citi. Ascult știri, cu ochii închiși. S-a terminat Grandiosa macaradă (n-am alt cuvânt). Mami face rost de zecă ouă pentru Diana. Avem hamși. Margaret Thatcher convorbește cu George Bush, Mazovceky e la Moscova. Eugen Ionescu a împlinit 80 de ani, ia cuvântul la televiziunea franceză și vituperează împotriva „tiranelului”. Doina Cornea fu eliberată din poprire. Havel și Dubcek iau cuvântul în

marea piață din Praga. Demonstrație gigantică și... la ora 19:00 toată șandramaua se prăbușește...

Constantin Trandafir, 1989. Vedere din provincie. Jurnal, București, Editura Vestala, 2009, p. 224

Cred că ar trebui să plec, să dispar pentru zecă zile măcar, din București. Aseară, după ora zecă, s-a sunat la ușa mea insistent, repetat. Ca de obicei, eram în bucătărie, ascultam la radio diverse posturi, printre bruiaje. Am oprit imediat. Și iar am auzit soneria – și nu numai la mine. M-am gândit că mă caută cineva cunoscut – știu eu, o urgență, o veste rea... Am întrebat cine sună. Exasperată! Mi s-a răspuns că este sectoristul, să deschid. – La ora asta nu aveți voie să-mi cereți asta – decât dacă aveți ordin de percheziție... Auzeam de dincolo două voci, vorbind încet. Apoi, din nou, una pronunțată, să deschid, trebuie să stăm de vorbă! Am refuzat – am spus că am soră jurist și cunosce legea: nu au dreptul să intre în casele oamenilor decât până în ora 7 seara; la asemenea oră, numai cu ordin special! Pe urmă abia, am auzit și soneria la vecini. A doua zi mi-a spus vecina oficială că trebuie să deschid: era sectoristul, cu un cetățean binevoitor de pe stradă care se oferise să-l ajute: urmăreau un răufăcător care intrase în blocul nostru și cum lifțul celălalt era oprit la etajul opt... „Și de ce, din toate apartamentele etajului, s-au oprit să sune numai la mine, m-au somat doar pe mine să deschid? Sunt neliniștită, mai ales că în ultima vreme, la redacție, am vorbit tot mai fără rețineri: visul ultim cu Ceaușescu, convingerea că măine-poimaine o să scoatem chiar discursul șefului din număr... Și apoi, discuțiile mele tot mai coltoase, cu acest personaj oficial, din vecini... Mă gândesc să plec la Sinaia, după corectura revistei. Florenta Albu, Zidul mortar (Pagini de Jurnal) 1970-1990, București, Carlea Românească, 1994, p. 429

MITING POPULAR ÎN PIATA REPUBLICII

La final de Congres, „Tovarășul” a ținut o cuvântare în fața „oamenilor muncii” adunați în Piața Republicii FOTO: AGERPPRES

Pentru a sărbători așa cum se cuvine realizarea sa în funcția de secretar general al PCR, Nicolae Ceaușescu a convocat în după-amiaza zilei de vineri, 24 noiembrie 1989, un miting popular, după închiderea lucrărilor Congresului al XIV-lea. Manifestațiile de acest gen erau preferate de dictator, care își imagina că se bucură de susținerea multimei ca în 1968, când s-a împotrivit public invadării Cehoslovaciei de către armata rusă. Mitingul, la care au participat, potrivit relațiilor din presa vremii, 120.000 de persoane, s-a desfășurat în piața din fața sediului Comitetului Central al PCR (actuala Piață a Revoluției).

„Peste 120.000 de oameni ai muncii din Capitală au scris în marea Piață a Republicii pentru a aduce un vibrant omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, reinvestit de Congresul al XIV-lea al partidului în suprema funcție de secretar general al PCR.

Vineri la prânz, când în Sala Palatului se desfășura ședința de închiderea lucrărilor Congresului, Piața Republicii – vatra atator memorabile evenimente din istoria nouă a țării – devenise o masă de oameni. Intreaga Piață avea o înfățișare sărbătorească. Prețutendenți fluturau steagurile tricolore și roșii, se puteau vedea tablourile tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășii Elena Ceaușescu, relația agenția de presă Agerpres, într-un reportaj publicat integral de toate zările centrale.

Potrivit informațiilor din presa vremii, – la miting au participat, locuitorii ai Bucureștiului de cele mai diferite profesii – muncitori de pe întinsele platforme industriale, specialiști din uzine și institute de cercetare, slujitori ai școlii, studenți, elevi”.

Nicolae Ceaușescu și soția sa, Elena Ceaușescu, au părăsit ședința de închidere a Congresului al XIV-lea și au

pornit pe jos spre sediul Comitetului Central al PCR, actualul sediu al Senatului. Clădire de pe care, peste doar o lună, în zilele fierbinți ale Revoluției, avea să fugă cu elicopterul pentru a nu cădea pradă furiei multimei. „Apariția conducătorului iubit și stimat al partidului și al țării, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, s-a salutat cu nespunentuziasm. S-a aplaudat fără întrerupere, mii și mii de glasuri au scandat «Ceaușescu-PCR», «Ceaușescu eroism, România-comunism». Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost invitați să se prindă într-o mare horă a bucuriei, alături de tineri și tinere îmbrăcate în frumoase costume naționale”. După scurta plimbare prin mulțime, Nicolae și Elena Ceaușescu au ieșit în balconul CC al PCR, de unde s-au adresat multimei.

Silviu SERGIU

La pomul lăudat. Jurnaliștii străini și Congresul al XIV-lea

(Urmare din pag. 1)

În fond, acestea este pâinea lor, pentru că dacă nu scriu, nu au ce mânca! Iar ei trebuie să scrie ce li se cere. Știu că cel din RFG care a scris a fost anchetat. Dar sunt foarte puțini din acestia. Așa că, dacă sunt probleme, să mă informați și pe mine, ca să nu exagerăm. Nu-i primim pe cei care sunt măgari-măgari, ca să spun așa. Să le faceți program, să-i duceți prin diferite locuri. Să-i duceți și prin zona aceea unde au stat țigani, care după aceea s-au mutat vizavi, la bloc. Dacă le place cum au stat țigani, atunci să se mute ei acolo, în loc să stea în hoteluri. Pot să filmez și case proaste și case noi – tot ce doarec – sigur, în afara de obiective militare, așa cum am stabilit.” Oficial, la Congres fuseseră acreditați 181 de jurnaliști. În plus, au participat atașații de presă ai ambasadelor de la București. Jurnaliștii care reușiseră totuși să ajungă în sala Congresului au fost atenți monitorizatori.

Opiniile exprimate la centrul de presă și pe holurile Sălii Palatului, la recepții și în aiaurea, au ajuns la Ceaușescu pe post de informații făcute nu doar de serviciile speciale, ci și de Secția de Propagandă și Presă a Comitetului Central. Firește, din astfel de informații, șeful a aflat că oaspeții avuseseră numai cuvinte de laudă, că interesul pentru eveniment este major și că redacțiile așteptau cu sufletul la gură vestea realegerii. Interesau Raportul prezentat de secretarul general al PCR, „pozițiile ce vor fi exprimate în legătură cu socialismul, cu unele evoluții din țările socialiste”, dacă intenționează Bucureștii o și mai mare apropiere de China, Cuba și

Coreea de Nord – țări rămase fidele socialismului, dacă nu se teme de o înrăutățire a relațiilor cu „alte țări est-europene și cu alte state de pe continent”, interviurile date de Ceaușescu în zilele prezente ale Congresului și aprecierile cuprinse în aceste interviuri”, poziția Bucureștiului față de evenimentele din RSS Moldovenească și dacă „există sprijin în rândul populației din România față de evenimentele din Moldova și dacă România ar încuraja tendințele spre autonomie ale acestei republici”.

Oficial, Nikolai Morozov venise la București în noiembrie 1989 în calitate de trimis al agenției de țări sovietice TASS, special pentru a relați Congresul. Firește, și interesul românilor pentru jurnaliștii din URSS era tot „special”. În memorii, nu contrazice interesul străinilor pentru evenimentul de la București, dar pune mulți bemoși și scade simțitor tonul entuziasmului gazetăresc. Mai povestește atmosfera din centrul de presă, mirările și dezamăgirile ziariștilor străini.

Ca totul să fie „cum trebuie”, s-au organizat și conferințe de presă. „Demnitarii lui Ceaușescu, spune corespondentul TASS, reușeau să facă față în două feluri: ori cu ajutorul unei minciuni obraznice și nerușinate, ori înlocuind, mai mult sau mai puțin abil, subiectul discuției. La unele întrebări puse tranșant, ei totuși erau nevoiți să spună: «Această problemă reprezintă secret de stat, nu pot să vă răspund»... (L) O adevărată panică a stărnit întrebarea corespondentei japoneze, care, cu o expresie asiatic-impentrabilă a cerut oficialilor români să comenteze «Scrisoarea celor 6». Preziidul a șușotit vreo zece mi-

nute, iar apoi unul dintre membri a răspuns: «Ne-am consultat și am ajuns la concluzia că nimeni dintre noi nu știe nimic despre nici o «Scrisoare a celor 6». Unii dintre corespondenți păreau sănda indignați, alții râdeau ironic, notându-și în agende răspunsuri mai idioate, iar terții se amuzau deschis punând întrebări «cu șopârle»... Un corespondent englez, pentru prima dată în România, mai scrie Morozov, s-a hotărât să obțină un interviu de la un delegat la Congres. Deși am încercat să-l conving de zădărnicia intenției, nu s-a descurajat și într-o pauză s-a dus curajos în vestibul. Ascunzându-mă după o coloaună de armură, urmăream nu fără un interes malitios cum el se adresa întâi delegaților în costume naționale, apoi și păreau probabil mai de culoare, care și altora, punând o inevitabilă întrebare: «Do you speak English?». Toți ca unul o luau la fugă, speriați și prefăcându-se că nu au auzit nimic. În jurul englezului s-a format repede o «zonă zero», iar el, complet derutat, a fost nevoit să recunoască că am avut dreptate. Totuși, stăruințele lor n-au rămas complet inutile. În ziua următoare am fost anunțat oficial că puteam, dacă dorim așa de mult, să interviuăm delegații la Congres. Într-una din săliile palatului ne așteptau trei delegați care, indiferent de întrebările noastre, drept răspuns recitau patetic editorialele din «Scinteia».”

Practic, pentru gazetarii străini, Congresul n-a furnizat nici o știre interesantă. Cam tot ce s-a spus se știa deja. Mass-media occidentală avea să-și ia revanșa peste o lună, transmitând prima „telerevoluție”.

Cristina DIAC

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Emil Bobu, Elena Ceaușescu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Mișu Dobrescu, Ludovic Fazekaș, Ilie Matei, Manea Mănescu, Paul Niculescu-Mizil, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Barbu Petrescu, Dumitru Petrescu, Ion Radu, Gheorghe (Gogu) Rădulescu și Ioan Totu. Secretariatul CC al PCR era compus din: Nicolae Ceaușescu, Vasile Bărbulescu, Emil Bobu, Ion Coman, Silviu Curticeanu, Ilie Matei, Constantin Olteanu, Constantin Radu și Iosif Szasz.

Omagiu în Piața Republicii

După încheierea lucrărilor, omagierea noului secretar general al PCR s-a mutat în Piața Republicii. La manifestație au fost mobilizați 120.000 de oameni – muncitori înfrățiți cu țărani și intelectuali. Organizatorii mitingului au avut grijă ca în piață să se o „atmosferă sărbătorească” – „Prețutendenți fluturau steagurile tricolore și roșii, se puteau vedea tablourile tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășii Elena Ceaușescu, chemări la muncă susținută pentru înfăptuirea hotărârilor Congresului al XIV-lea al partidului”. Apariția la balcon a Tovarășului și Tovarășei, a fost salutăată cu nespunentuziasm – cei prezenți au ovationat îndelung, au aclamat cu putere, au rostit cu venerație numele patriei, al partidului, al secretarului său general. S-a aplaudat fără întrerupere, mii și mii de glasuri au scandat: «Ceaușescu – PCR», «Ceaușescu eroism, România – comunism». Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost invitați să se prindă într-o mare horă a bucuriei, alături de tineri și tinere îmbrăcate în frumoase costume naționale”. După scurta plimbare prin mulțime, Nicolae și Elena Ceaușescu au ieșit în balconul CC al PCR, de unde s-au adresat multimei.

Ultimii „pretini”: Jiang Zemin și Kim Ir Sen

După realizarea în funcția de secretar general, Nicolae Ceaușescu aștepta telegramele de felicitare. De această dată, omagii și încurajări i-au trimis numai Jiang Zemin (secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez) și Kim Ir Sen (secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea de Nord). Scrisoarea lui Mihail Gorbaciov se rezuma la o frază scurtă, seacă: „Stimate tovarăș Nicolae Ceaușescu, primiți felicitări cu ocazia realegerii în funcția de secretar general”.

La Moscova se pregătea ceva...

În timp ce Gorbaciov a adoptat o atitudine diplomatică, protocolară, apropiații săi au fost mult mai „acizi” față de realizarea lui Ceaușescu în fruntea PCR. Iată ce a

declarat Oleg Bogomolov, consilier prezidențial sovietic: „Procesul care se desfășoară în prezent în unele țări din Europa de Est are un caracter ireversibil și de generalitate. Anumiți conducători politici pot să nu fie conștienți de necesitatea unor asemenea schimbări, dar viața însăși le-o va impune. De aceea, eu privesc cu un anumit optimism evoluția viitoare a României”.

Devotament, angajament, responsabilitate...

Pe adresa Congresului al XIV-lea continuau să sosească rapoarte ale „oamenilor muncii” privind îndeplinirea angajamentelor. Muncitorii de la Uzina mecanică din Cluj i-au anunțat pe delegații la „marele forum al comunistilor” că „acționează cu fermitate pentru onorarea exemplară a sarcinilor și angajamentelor asumate în întrecerea socialistă, incluzând în rezultatele obținute în perioada ca a trecut din acest an cea convingere, izvorâtă din împlinirea socialistă, că doar prim muncă și dăruire, prin receptivitate la înnoiri și mobilizarea forțelor umane și tehnice de care se dispune se pot îndeplini prevederile și orientările programatice reieșite din documentele prezentate în Congresul al XIV-lea. Ridicarea activității acestuia colectiv la nivelul cerințelor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu au impus atingerea unor ritmuri de lucru înalte, introducerea unor tehnologii moderne, economicoase și eficiente, și a unor produse complexe. Gradul de înnoire a producției, peste 82%, ilustrează preocuparea susținută a colectivului pentru introducerea în fabricație a unor produse cu caracteristici tehnico-funcționale superioare, care să satisfacă nevoile unor importante sectoare ale economiei noastre, contribuind astfel și la diminuarea efortului valutar al țării. Re-nouat lansat în producție, un asemenea produs, e vorba de fierăstrău electric de o persoană, pentru 220V, subliniază aportul creator al colectivului. La fel, în această lună, prin omologarea cupei pentru manevrarea buștenilor, unitatea va include în tehnica recentă un nou produs. Sunt rezultate care, alături de îndeplinirea prevederilor perioadei care a trecut din acest an, subliniază opțiunea majoră a colectivului pentru progres și prosperitate, prin înfăptuirea neabătută a obiectivelor din programul partidului”.

Economii prin „autodotări”

„Oamenii muncii” din județul Brașov au făcut în ultima zi a Congresului al XIV-lea o evaluare a întregii lor activități pe anul 1989. Realizarea cea mai de marcă constă în „autodotări”, estimate la 250.000.000 lei. Cei 4.000 de muncitori, ingineri și tehnicieni implicați în această acțiune „profund patriotică” de valorificare a „inteligenței tehnice locale” au soluționat 686 teme, care reprezentau tot atâtea mașini, utilaje, agregate, mecanizări, automatizări ce concureau la sporierea productivității muncii, modernizarea fabricii și reducerea efortului fizic.

Ilarion ȚIU

DIN ARHIVA CC AL PCR

Cum s-a autopropus Ceaușescu secretar general în Plenara CC al PCR

(Urmare din pag. 1)

Nu aveți nici o altă propunere, tovarăș? Cum doriți, să punem pe fiecare la vot, sau pe toți? Deci, toți împreună. Atunci pun la vot Comitetul Politic Executiv plin, în compoziția pe care am citit-o. Cine e pentru? Împotriva? Se așteaptă cineva? În unanimitate, au fost ales Comitetul Politic Executiv, membri plini. Pentru membrii supleanți, așa cum am hotărât, am propus în Comisie 26 de tovarășii. Andrei Ștefan, Bălan Radu, Ceaușescu Nicu, David Gheorghe, Frățilă Ion, Gere Mihai, Ghițuică Maria, Giosan Nicolae, Gădea Suzana, Marina Mihai, Milea Vasile, Moga Ioachim, Mureșan Ana, Pacoste Cornel, Postelnicu Tudor, Preoteasa Petre, Stoiian Ion, Szasz Iosif, Ștefanescu Traian, Toma Ioan, Ursu Ion, Curticeanu Silviu și din următoarele patru județe, primii secretari ai comitetelor jude-

țene de partid Galați, Argeș, Covasna și Satu-Mare. În total sunt propuși cu județele, 26 de membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv. Dacă aveți ceva observații sau alte propuneri, tovarăș? Nu aveți. Să punem tot în bloc la vot. Cine e pentru? Împotriva? Se așteaptă cineva? În unanimitate, au fost aleși și membrii supleanți ai Comitetului Politic Executiv al CC al PCR. Având în vedere că membrii Comisiei Centrale de Revizie sunt toți în sală, așa propune să alegem și președintele, sigur, de către membrii Comisiei Centrale de Revizie, urmând ca după aceea comisia să se întrunească și să se constituie în întregime. În calitate de președinte propunem pe tovarășul Verdeț Ilie. Dacă sunt ceva observații, sigur, din partea membrilor Comisiei și dacă sunt altă propuneri? Nu. Cine este pentru? Nu este nimeni

împotriva? Atunci, în unanimitate și președintele Comisiei Centrale de Revizie, Verdeț Ilie, a fost ales președinte al Comisiei Centrale de Revizie. Sperăm că toți tovarășii aleși în Comitetul Politic Executiv, vor înțelege încrederea acordată de Comitetul Central, re alegând pe toți în aceste funcții de înaltă răspundere în partidul nostru și vor acționa, fiecare în domeniul său, și împreună, în întregime Comitetul Politic Executiv, pentru a asigura realizarea, în cele mai bune condiții, a hotărârilor Congresului, a programelor de dezvoltare a țării noastre. Vom avea mult de lucru și trebuie să asigurăm Comitetul Central și doarec să asigurăm Comitetul Central, și întregul partid, ca vom face totul ca Comitetul Politic să lucreze mai bine, ca organ colectiv să-și îndeplinească rolul său, în cele mai bune condiții, și vă mulțumim pentru încredere, tovarăș!

(Aplauze puternice, prelungite) Treceam la alegerea secretarilor Comitetului Central, care, împreună cu Secretarul General, constituie Secretariatul Comitetului Central al partidului, ca organ colectiv al partidului. Comisia de propuneri a ajuns la concluzia să propună pe toți actualii secretari în funcția de secretari și anume, în ordinea alfabetică, așa cum le-am citit și până acum: Bărbulescu Vasile, Bobu Emil, Coman Ion, Curticeanu Silviu, Matei Ilie, Olteanu Constantin, Radu Constantin, Szasz Iosif. Dacă sunt ceva observații sau alte propuneri? Nu aveți nimic de spus? Atunci, să-i punem tot pe toți la vot împreună. Cine este pentru? Împotriva? În unanimitate au fost aleși toți tovarășii propuși ca secretari ai Comitetului Central, pentru Secretariat. Să urăm organelor noastre să lucreze în așa fel încât să primească cât mai puține critici din partea Comi-

tetului Central al partidului, dar trebuie să facem în așa fel însă ca Plenara Comitetului Central să fie plină de lucru și să fim mai activi în a lua poziție față de întreaga activitate și să punem în evidență și ce este bun, dar să criticăm cu destulă fermitate și tărie și ceea ce este negativ, să nu considerăm că numai la Congres trebuie să vorbim în așa fel ca critica și autocritica să constituie, realmente, un factor hotărâtor în activitatea tuturor organelor de partid, să facem astfel încât nimeni să nu considere ca dacă este criticat i-a căzut vreun galon, dimpotrivă, să considere că aceasta este un ajutor. Cu acestea, încheiem prima Plenară a Comitetului Central și vă urez succes în întreaga activitate. Spor la muncă! (Aplauze puternice, prelungite) Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Cancelarie, dos. nr. 65/1989

„EMINENTUL STRATEG”, REALES CU UNANIMITATE

(Urmare din pag. 1)

A fost aleasă Comisia Centrală de Revizie, formată din 75 de membri, și a fost aprobată rezoluția Congresului.

Discursul final

Ceaușescu a menționat în discursul de la încheierea lucrărilor că au fost adoptate în unanimitate toate hotărârile. „La dezbateri au luat cuvântul 554 de delegați din toate județele și din Capitala patriei, precum și din toate sectoarele și ramurile de activitate, care au analizat, în spirit critic și autocritic, activitatea de până acum și au prezentat hotărârea organizațiilor de partid, a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor, de a înfăptui neabătut hotărârile ce vor fi adoptate de congres”, spunea Ceaușescu. El s-a arătat încântat de „nivelul înalt al discuțiilor – și politic și ideologic și din punct de vedere al științific” și de faptul că a remarcat, „un înalt nivel de pregătire și de înțelegere la colaboratorii noștri, la muncitorii noștri, care nu numai că știu să producă, dar au și un nivel politic și ideologic ridicat”.

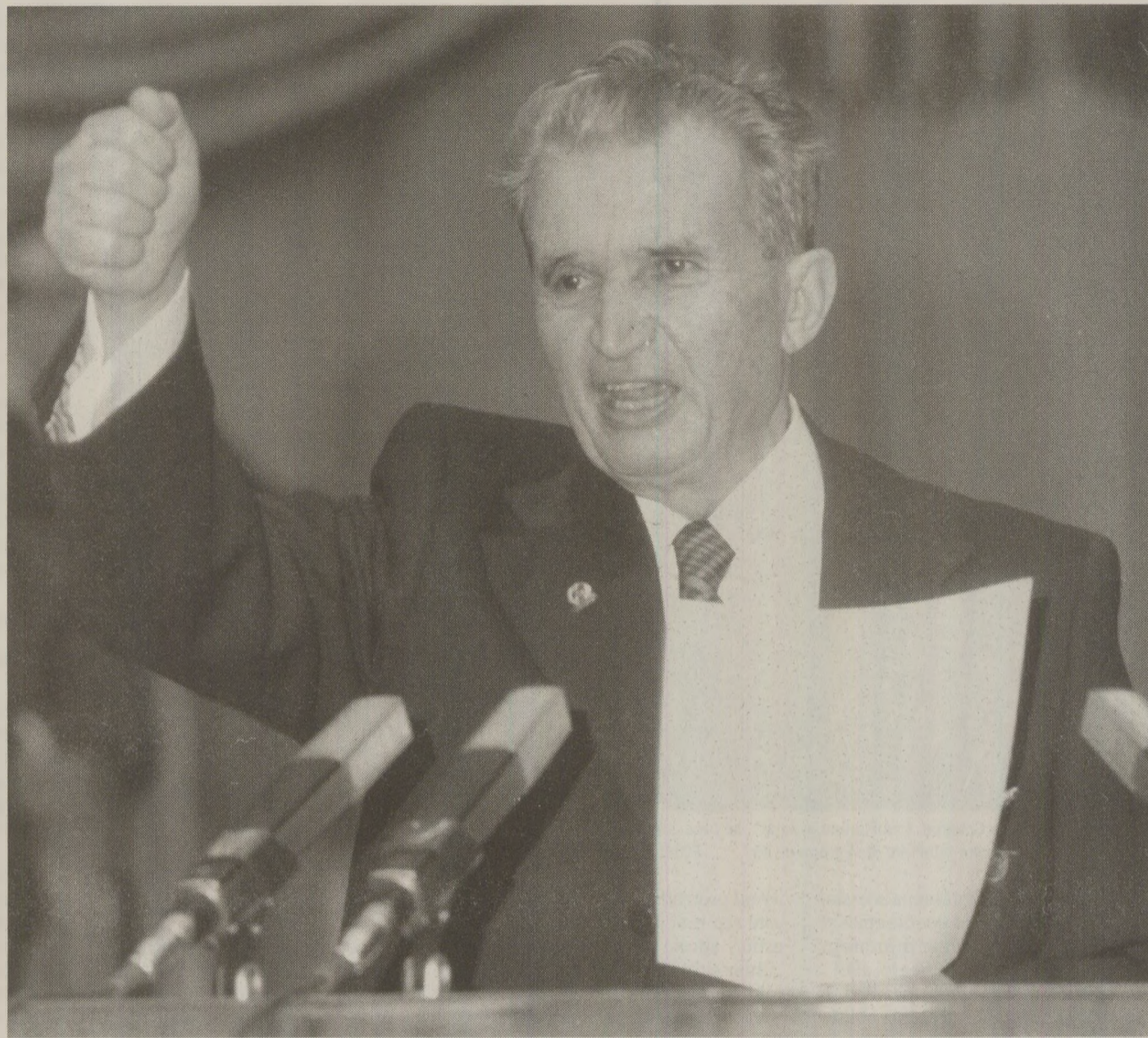
Ce ar fi trebuit să ajungă România

După planurile lui Ceaușescu, România de astăzi ar fi trebuit să fie, cel puțin pe hârtie, o putere industrială, iar românii – savanți cu toții. (...) În anul 2000, România va deveni o țară cu o industrie puternică, pe baza celor mai noi realizări ale științei, cu o agricultură socialistă puternică, cu un nivel de viață ridicat al întregii națiuni, demonstrând în fapte că tot ceea ce realizăm este destinat progresului și ridicării țării, bunăstării generale a poporului – scopul și țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilaterale dezvoltate ce o edificăm cu succes în România! În următorul cincinal și în anii până în 2000-2010, România va deveni o țară cu un înalt nivel științific, cu un învățământ care să asigure crearea unui popor cu înalte cunoștințe în toate domeniile, cu o înaltă cultură – poporul României socialiste gata să treacă spre etapa superioară, spre comunism, pe baza celor mai noi cunoștințe ale științei și tehnicii, ale cunoșterii legilor de dezvoltare generală a omenirii”, prevedea Ceaușescu în discursul de încheiere a lucrărilor Congresului.

Recepție tovarășească

Cuplul Ceaușescu a participat apoi la o recepție oferită de Comitetul Central al PCR, în pavilionul central al Complexului Expozițional din Piața Științei. Apariția lui Nicolae și a Elenei a fost „aplăudată îndelung”, după cum scrie România liberă, de către invitați.

Nicolae Ceaușescu le-a mai ținut un discurs despre „rezultatele deosebite ale Congresului” și a toastat „pentru minunatul nostru partid, pentru eroicul nostru popor român, constructor conștient al socialismului și comunismului, pentru oaspeții de peste hotare (...) în sănătatea tuturor celor prezenți”, iar la sfârșit el a fost felicitat pentru realegere și aplăudat, bineînțeles, îndelung. „Recepția s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, tovarășească”, încheie România liberă.

La finalul Congresului, Ceaușescu s-a arătat încântat de „nivelul înalt al discuțiilor – și politic și ideologic și din punct de vedere științific” FOTO: AGERPRES

Cum s-a făcut propunerea

Cu câteva săptămâni înaintea Congresului, în Comitetul Central al PCR se făceau propuneri de candidați pentru conducerea partidului și implicit a țării. „În ședința care a pregătit al XIV-lea Congres, ca și în celelalte, a apărut cineva montat, care trece deja pe la Ceaușescu pentru a fi pregătit. El a propus în numele Comisiei de propuneri, al Comitetului Central și al maselor largi de oameni să se meargă pe un singur candidat. Aceasta era de fapt o formă de mascare a democrației. Se vota și toată lumea era de acord cu un singur candidat. Urale, entuziasm.

Aceeași persoană îl propunea apoi tot în numele CC și al maselor largi de oameni ai muncii pe Nicolae Ceaușescu pentru această funcție. Se vota din nou și toată lumea era de acord fără excepție. Urale, entuziasm, din nou. Același lucru se întâmpla și cu rapoartele care urmau să fie prezentate în Congres. Aceste documente erau întocmite de Comitetul Central, ele erau trimise ulterior în teritorii unde erau aprobate, după care se întorceau în Comitetul Central de unde erau trimise la Congres”, ne-a povestit Eugeniu Florescu, delegat și membru al comisiei care s-a ocupat de pregătirea forului comunist.

Monica IORDACHE

DIN ARHIVA CC AL PCR

Discursul lui Ceaușescu, la mitingul din Piața Republicii

Cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, adresată oamenilor muncii aflați în Piața Republicii, cu ocazia încheierii lucrărilor Congresului al XIV-lea al PCR

24 noiembrie 1989 (balcon)

Dragi tovarăși,

Cu câteva minute în urmă s-au încheiat lucrările marelui forum al comunistilor – Congresul al XIV-lea, care a hotărât să acționeze în deplină unitate pentru ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație, pentru ctoria socialismului și comunismului în România! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu – PCR!”)

Hotărârile adoptate în deplină unanimitate de Congresul partidului asigură dezvoltarea continuă a industriei, agriculturii, a tuturor sectoarelor de activitate, înflorirea științei, învățământului, culturii și – pe această bază – ridicarea generală a nivelului de viață, de bunăstare și fericire al întregului nostru popor! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!”)

După cum bine se știe, în această piață au avut loc multe adunări ale poporului nostru, care au afirmat voința României pentru victoria socialismului, dar și voința pentru a fi liberă, independentă și a construi

socialismul așa cum îl dorește, fără amestec din afară. (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!”)

Ați ascultat și cuvântul de încheiere – de aceea nu doresc să vorbesc mult. Doresc numai să mulțumesc tuturor oamenilor muncii din Capitală, întregului nostru popor, pentru activitatea depusă în dezvoltarea socialistă și afirmarea hotărârii de acțiune cu și mai multă fermitate în vederea îndeplinirii Programului de faurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, de înaintare a României spre visul de aur, spre comunism. (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu – PCR!”)

Repet ceea ce am spus în cuvântul de încheiere: asigurăm întregul partid, întregul popor că vom face totul pentru realizarea în cele mai bune condiții a programului de dezvoltare economică-socială, că întreaga activitate a partidului, a poporului nostru va avea ca țel suprem dezvoltarea continuă a patriei, ridicarea bunăstării generale a poporului, întărirea continuă a independenței și suveranității României.

(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!”)

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Cancelarie, dos. nr. 78/1989

ARTICOLUL ZILEI

O realizare tehnică de mare utilitate în cardiologie „ELCARD 30”

În tabloul patologiei moderne, afecțiunile inimii ocupă primul loc și, în mod firesc, eforturile specialiștilor se îndreaptă atât către o diagnosticare cât mai precoce, cât și către o terapie de maximă eficiență care să asigure recuperarea grăbnică și reinserția socio-profesională a bolnavului. Unul dintre aparatele cele mai uzitate în acest domeniu este electrocardiografic clasic, care oferă posibilități de înregistrare a parametrilor funcționali ai cordului uman. De curând, în cadrul laboratorului de electronică pentru medicină și biologie din Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Electronică a fost omologat și oferit producției de serie

un nou tip de asemenea aparat, cu trei canale – „ELCARD 30”. Este un electrocardiograf modern, cu monitor video având diagonală ecranului de 31 cm, controlat de un microprocesor. El are capacitatea de a memora 20 de semnale cardiologice, pe care le și vizualizează. În analiza pe care o întreprinde sunt incluși 24 de parametri specifici, între care ritmul cardiac, axa electrică a inimii, intervalele specifice etc. Datele ce furnizează detalii despre pacient, setul de parametri măsurați și calculați, toate celelalte informații afișate pe ecran se înregistrează pe hârtie termosensibilă.

Ileana Coman
I. Bucureștilui, nr. 11.210/1989

DIN ARHIVA CC AL PCR

Ședința consacrată alegerii secretariatului general și a organelor centrale ale Partidului Comunist Român

Conduce lucrările tovarășul Nicolae Ceaușescu

Stimați tovarăși, reluăm lucrările. Treceam la ultimul punct al ordinii de zi a Congresului – alegerea secretariatului general al partidului, a CC și a Comisiei Centrale de Revizie. Dau cuvântul tovarășului Mănescu Manea pentru a prezenta propunerea pentru secretarul general al partidului.

Tovarășul Mănescu Manea: Stimate tovarășe, stimați tovarăși, în acest moment, de mare însemnătate națională, îmi revine deosebita onoare ca, dând glas voinței unanime a comunistilor, a întregului nostru popor, exprimate în conferințele organizațiilor de partid, pentru dări de seamă și alegeri, în adunările organismelor democrației muncitorești-revoluționare, care au avut loc în perioada premergătoare marelui forum democratic al comunistilor, să propun Congresului al XIV-lea să aleagă, în funcția supremă de secretar general al PCR și membru al CC, pe cel mai iubit fiu al națiunii noastre socialiste, care de aproape șase decenii, cu înălțător patriotism și exemplară dăruire revoluționară, și-a dedicat munca și viața cauzei partidului și poporului, eminentul strateg revoluționar, ctitorul României socialiste, luptător înflăcărat pentru împlinirea idealurilor nobile de libertate, independență națională și progres, pentru triumful socialismului și păcii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Stimați tovarăși, având în vedere împunerile, pe care toți delegații la Congres au primit-o prin mandatul încredințat de conferințe județene de partid, propun ca procedura de alegere a secretariatului general să se desfășoare prin vot deschis. Supun la vot

propunerea privind procedura de vot.

Cine este pentru? Este cineva împotriva? Se abține cineva? Procedura de vot a fost votată în unanimitate. Stimați tovarăși, supun la vot propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales de către Congresul al XIV-lea al PCR în înalta funcție de secretar general al partidului și membru al CC. Cine este pentru? În deplină unitate și unanimitate, exprimând voința fermă a tuturor comunistilor, a întregului popor, Congresul al XIV-lea a ales, în funcția supremă de secretar general al PCR și membru al CC pe cel mai iubit fiu al patriei, Erou al României socialiste, Erou al Păcii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu: Tovarăși, acum trecem la alegerea Comitetului Central și a Comisiei Centrale de Revizie. După cum vă este cunoscut, numărul membrilor și membrilor supleanți ai CC aprobat de plenary CC după normele unitare de alegere a CC al PCR stabilite este de un membru al CC la 13.900 de membri de partid, ceea ce înseamnă 291 membri ai CC, și un membru supleant al CC la 21.500 de membri, ceea ce înseamnă 186 membri supleanți. În total, noul Comitet Central va cuprinde 467 membri și membri supleanți. Consider că normele stabilite de Comitetul Central, pe baza cărora s-au făcut propunerile, sunt juste, corespund cerințelor unei conduceri active a partidului nostru. Supun la vot aceste propuneri.

Cine este pentru? Împotriva? Se abține cineva? În unanimitate Congresul a aprobat numărul membrilor și membrilor supleanți ai Comitetului Central. În ce privește Comisia Centrală de Revizie, propun ca această să fie formată din 75 de membri. Sunt alte propu-

neri? Nu sunt. Supun la vot. Cine este pentru? Împotriva? Se abține cineva? În unanimitate s-a aprobat numărul membrilor pentru Comisia Centrală de Revizie. Doresc să informez Congresul că în cadrul conferințelor organizațiilor județene de partid au fost propuse 692 candidaturi pentru organele centrale ale partidului.

Trecem acum, tovarăși, la analizarea propunerilor Comisiei de propuneri pentru membri și membri supleanți ai CC. Are cuvântul tovarășul Bobu Emil.

Tovarășul Bobu Emil: Tovarășe Nicolae Ceaușescu, am aprobat ca noul CC să cuprindă 281 membri și 186 membri supleanți. S-au făcut 281 propuneri pentru membrii CC și 186 pentru membrii supleanți. Sunt observații? Nu sunt. Atunci, tovarăși, aș propune ca să ne oprim la acest număr. Supun la vot propunerile de candidați pentru membrii și membrii supleanți ai Comitetului Central. Cine e pentru? Împotriva? Se abține cineva? Propunerile de vot au fost aprobate în unanimitate. Trecem la prezentarea propunerilor de candidați pentru membrii Comisiei Centrale de Revizie. Are cuvântul tovarășul Radu Constantin.

Tovarășul Radu Constantin: Pentru Comisia Centrală de Revizie s-au prezentat 75 de propuneri, în conformitate cu numărul pe care l-am aprobat. Propun să ne oprim aici și supun la vot aprobarea candidaturilor respective. Cine e pentru? Împotriva? Se abține cineva? În unanimitate s-au aprobat și propunerile de candidați pentru Comisia Centrală de Revizie.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Cancelarie, dos. nr. 78/1989 v.2

La Paris se anunța căderea lui Ceaușescu

În timp ce la București Ceaușescu făcea băi de urale și poze, chiar în ziua încheierii Congresului la Paris se anunța iminentă cădere a lui Ceaușescu. „Înfrângerea nebulunii”, titra la 24 noiembrie, L'Express.

Numărătoare

„În străinătate, Ceaușescu nu mai are nici măcar un aliat, în interior începe să se contureze contestarea lui. Pentru dictator a început numărătoarea inversă”, era concluzia jurnaliștilor francezi. În articol se arată că „lanțul se strânge și în jurul gâtului lui Ceaușescu după ce toți foștii săi complici au căzut unul după altul: Erich Honecker în Berlinul de Est, în octombrie, Todor Jivkov, la Sofia, chiar în acea lună. Noile opțiuni liberale ale conducătorilor de la Budapesta și Varșovia au bulversat peisajul ideologic și economic al Estului european. Cortina de Fier s-a făcut țandări la presiunea multitudinii germane. Cel mai important partid comunist, cel italian, a rupt legăturile cu omologul de la București. Și Kremlinul nu și mai ascunde ostilitatea, ba chiar disprețul, pentru dictatorul român”. Jurnaliștii de la L'Express arătau totodată că la București, în plină desfășurare a Congresului al XIV-lea, Conducătorul, la putere din 1965, părea să și fi menținut mâna foarte asupra propriului aparat: „marea liturghie național-comunistă tre-

buie să-l tîmăie, încă o dată, pe «Geniul din Carpați» și pe divina lui soție, în ciuda realităților din această țară care continuă să se afunde, pe zi ce trece, în teroarea polițienească și coșmarul economic”.

Abuzuri

În articol se făcea referire la cazurile Dan Petrescu, arestat la Iași pentru semnarea unei petiții împotriva realegerii lui Ceaușescu, Lazslo Tokes, bătut de Poliție pentru denunțarea regimului într-un interviu și care se închisese în biserică lui de la sfârșitul lui octombrie sau Doina Cornea, intrată în greva foamei în semn de protest față de persecuțiile Poliției politice, dar și la „scrisoarea celor șase” foști lideri comuniști. „În Capitală se zvonește și că anumiți înalți șefi ai Securității, conștienți de regresul țării lor pe scena internațională, ar putea fi legați de această tentativă de revoltă internă”, scria L'Express, argumentând că și Ceaușescu știa care e amenințarea.

„Revoltele muncitorești de la Brașov, din 15 noiembrie 1987, au arătat că mânia poate uneori să înfrângă teama. Oricare ar fi scadența, perioada post-Ceaușescu va fi una agitată în această țară în care tragedia e cotidiană. Și disperarea generală”, concluziona L'Express.
Oana STANCU

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** **10,9** LEI

CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE

www.jurnalul.ro

Cartile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

NELINIȘTE ÎN EST. ÎN ROMÂNIA, FRICĂ UMBREȘTE SPERANȚA

(Urmare din pag. 1)

Șase foști oficiali ai partidului au fost puși sub arest la domiciliu, după ce în luna aprilie a acestuia au denunțat abuzurile dictatorului. Criticile se refereau la distrugerea satelor, la exporturile prea mari de hrană ce au dus la lipsurile care, spun ei, pun în pericol chiar „existența biologică” a românilor.

„Tot mai greu de îndurat“

Arestul la domiciliu, pierderea slujbei și hărțuirea constantă au fost tratamentele aplicate scriitorilor care au îndrăznit să critice Guvernul. „Poporul român – și dumneavoastră la fel – se află la o răscruce”, scria în luna aprilie Doina Cornea, cea mai vocală opozantă a regimului. „Acest regim extenuant pe care ni-l impuneti, împotriva fiecărei fibre a ființei noastre – constituțională, morală și biologică –, devine tot mai greu de îndurat.”

Mai recent, un fost diplomat român, Dumitru Mazilu, care a întocmit pentru Națiunile Unite un raport critic cu privire la drepturile omului, a fost pus sub arest la domiciliu, în ciuda apelurilor pentru eliberarea sa făcute de secretarul general ONU, Javier Pérez de Cuellar. Săptămâna trecută, casa i-a fost înconjurată de trupe ale Militei după ce autoritățile au aflat – posibil în urma ascultării telefonului – că ambasadorii Comunității Europene planuiau să îl viziteze. Diplomații și-au anulat vizitele. Deși refugiații încă mai reușesc să fugă în țările vecine, Ungaria și Iugoslavia, în închisorile și unele spitale psihiatrice din România sunt închise multe persoane care au încercat să fugă. Simțul faptului că o cerere de eliberare pașaportului atrage după sine represalii precum pierderea slujbei, evacuarea din locuințe aflate în proprietatea statului, confiscarea buletinelor, limitarea accesului la educație și îngrijire medicală și tăierea rațiilor de hrană. Insa cea mai eficientă formă de represiune este convingerea im-

În timpul discursurilor înaltătoare rostite la Congres, toată lumea a „uitat”, se pare, să menționeze vreun amănunt legat de prăbușirea regimurilor totalitare din Europa de Est FOTO: AGERPRES

părtășită de români că Ceaușescu și partidul său sunt atotputernici. Săptămâna aceasta, în timpul celui de-al XIV-lea Congres, cu Bucureștiul decorat cu portretele președintelui în vârstă de 71 de ani, sentimentul că Fratele cel Mare îi urmărește este mai apăsător decât oricând.

Permanentul cult al personalității

Cultul personalității, dezvoltat în jurul lui Ceaușescu și al soției sale, Elena, este trăsătură caracteristică a regimului. Ei sunt, prin definiție, singurele subiecte de știri din țară. Fiecare discurs public este un elogiu

adus geniului lor. Săptămâna aceasta, au fost subiectul unor poeme epice și muzică corală la Wagner, difuzate în fiecare seară la televiziunea locală.

Acestei propagande sufocante i se adaugă, pe lângă atotprezența poliției secrete, și cele 3,8 milioane de membri ai partidului comunist, cel mai mare partid din blocul estic în raport cu populația totală. Membrii partidului sunt funcționarii publici, toată poliția secretă și ofițerii armatei, dar și oameni obișnuiți, care văd întrarea în partid drept cea mai bună cale de a avea acces la hrană, locuințe și mașini. Greutatea vieții de zi cu zi, îndeplinirea celor mai elementare nevoi, procurarea hranei, căldura din case îi lasă pe români fără energia de

a mai protesta. „Aici, situația hranei este cea mai grea din întregul bloc estic”, spune un diplomat vestic. „Chiar și în timpul iernii, aici se da căldură doar câteva ore pe zi.”

Ceea ce deosebeste situația grea din România de celelalte țări estice este că aceasta este o componentă a strategiei lui Ceaușescu de a rămâne la putere. De la preluarea puterii din 1965, fiind un naționalist convins, Ceaușescu a fost obsedat de ideea de a întări independența României. La sfârșitul anilor '60 și începutul anilor '70, acesta s-a tradus în adoptarea unei politici externe care l-a pus de multe ori în opoziție față de Moscova, în 1968 denunțând chiar invazia sovietică din Cehoslovacia.

Imensa datorie achitată

Dar în anii '80, Ceaușescu a încheiat un împrumut extern care l-a făcut vulnerabil în fața presiunilor Vestului. A decis să achite datoria – care împreună cu dobânda se ridica la 21 de miliarde de dolari – până la sfârșitul anilor '80. Iar cea mai rapidă modalitate de a strânge cele 2,5 miliarde de dolari de care era nevoie anual pentru a sterge datoria a fost să crească exporturile de hrană.

Mulți diplomați străini pun în discuție regimului pe seama acestei decizii. „Dacă Guvernul urma să impună restricții dure, trebuia să întărească și controlul”, explică un diplomat

străin. „Dacă românii urmau să se sacrifice în numele telului suprem de a plăti datoria, trebuiau să o facă fără proteste.”

Acum, când România nu mai este îndatorată, întrebarea este dacă resursele financiare, trimise până mai ieri băncilor din Vest, vor fi îndreptate spre a îmbunătăți condițiile de trai. Declarația oficială a Guvernului este că va întări rezerva monetară și că va moderniza industria.

Deși Ceaușescu a vorbit cu dispreț despre îndepărtarea de socialism în restul Europei de Est, există mici semne că totuși nu ignoră fenomenul. Luna trecută, când a vizitat Berlinul pentru cea de-a 40-a aniversare a Germaniei de Est, a fost martorul unei imense demonstrații antiguvernamentale. După întoarcerea în țară a făcut o vizită în piețe și pentru prima oară a criticat distribuția defectuoasă a alimentelor.

Greva foamei la Paris pentru Dan Petrescu

Le Monde de la 24 noiembrie 1989 titra despre inițiativa unui român refugiat la Paris, Ara Șişmanian, care a început o grevă a foamei în semn de solidaritate cu disidentul Dan Petrescu, arestat în noaptea de 30 octombrie la Iași.

„Domnul Ara Șişmanian, refugiat politic român în Franța, a început o grevă a foamei de la data de 7 noiembrie pentru a protesta față de arestarea scriitorului și poetului român Dan Petrescu. Dan Petrescu a semnat, alături de mai mulți intelectuali, printre care și Doina Cornea, o scrisoare deschisă împotriva reagerii lui Ceaușescu. Și-a pierdut slujba la 2 octombrie, a făcut greva foamei pentru a fi din nou angajat și pentru a putea pleca în Occident să-și trateze o tumoră benignă. A fost arestat în noaptea de 30 spre 31 octombrie și de atunci nu se mai știe nimic despre el.”

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Fișa personală a lui Andrei Pleșu

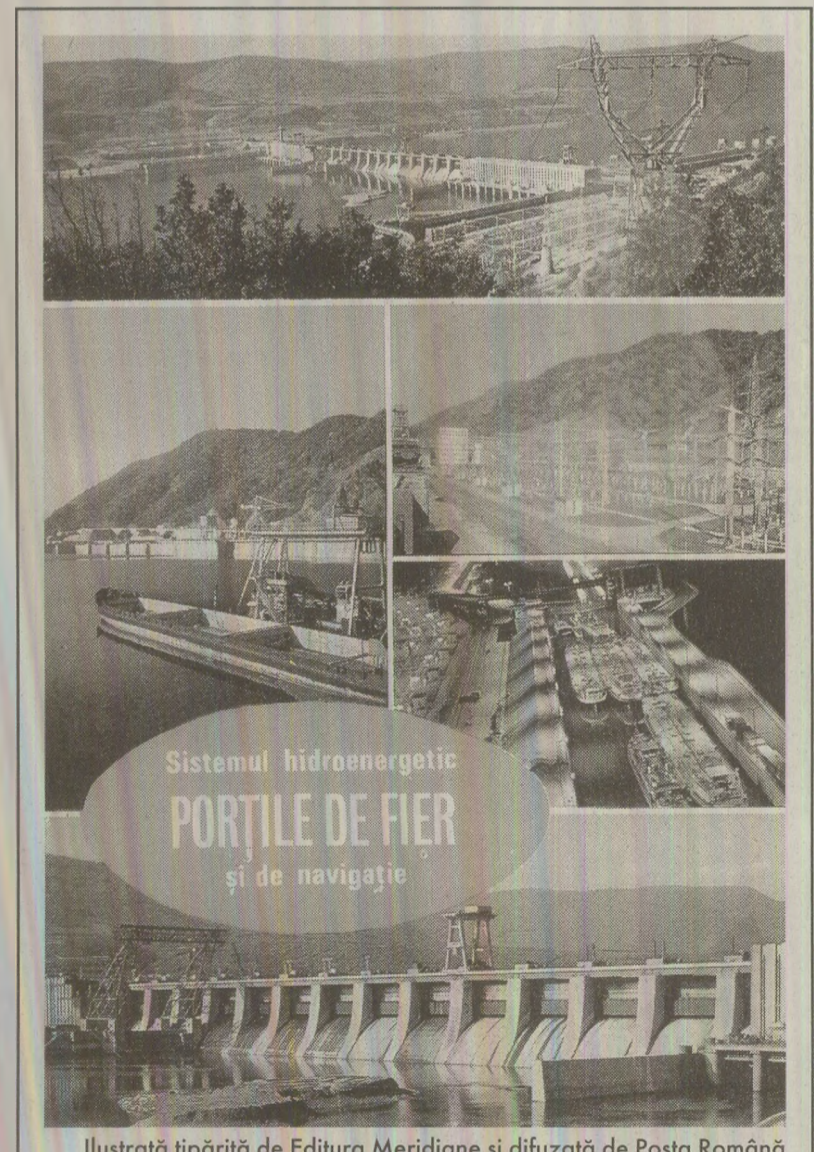
În noiembrie 1989, Securitatea redacta o fișă personală despre criticul de artă Andrei Pleșu. În document se consemnau, printre altele, următoarele:

Începând din anul 1975, a efectuat mai multe călătorii în străinătate, prilejuri cu care a intrat în contact cu elemente ostile din emigrație: Monica Lovinescu, Gelu Ionescu, Emil Cioran, Ion Negoițescu, Victor Ieronim Stoichiță, angajați sau colaboratori ai postului de radio Europa Liberă. Prin intermediul unora dintre legăturile sale din Occident, a obținut burse oferite de Fundația Humboldt, în anii 1975-1977 și 1983-1984, precum și ajutoare materiale de la Fundația pentru intrajutorarea intelectuală europeană, asociație reacționară a acoperire culturală.

Aflându-se în străinătate, în 1984, Monica Lovinescu și Virgil Ierunca au acționat pentru racolarea și determinarea sa de a rămâne în exterior, apreciind că ar putea să devină colaborator și, în cele din urmă, director al Secției pentru România a postului de radio Europa Liberă. Ca urmare a măsurilor de influențare pozitivă, a revenit în țară. Ulterior, a fost elogiat sistematic în emisiunile postului de radio respectiv, pentru conținutul scrierilor sale... În septembrie 1987 și mai 1988, a realizat mai multe contacte cu ziarista engleză Jessica Douglas Home, colaboratoarea grupului de la Paris, venită în România pentru a culege date denigratoare despre țara noastră.

Mihai Pelin, Operațiunile „Melita” și „Eterul” – Istoria „Europei Libere” prin documentele de Securitate, București, Editura Albatros, 1999, p. 479

SALUTĂRI DIN... DROBETA TURNU-SEVERIN!

Sistemul hidroenergetic PORTILE DE FIER și de navigație

Ilustrată tipărită de Editura Meridiane și difuzată de Poșta Română

REVOLUȚIILE DE CATIFEA

Alexander Dubcek, omul „primăverii de la Praga”, aplaudat cu entuziasm în Piața Venceslas

Praga, vineri, 24 noiembrie

În Piața Venceslas, numărul oamnelor depășește orice închipuire. „Mare umană”, „neagră de lume” – superlativul nu mai sunt de ajuns de sugestive pentru a descrie o mulțime pe zi ce trece mai numeroasă. În această vineri, trei sute de mii de persoane, și poate chiar mai multe, în așteaptă cu nerăbdare pe Dubcek – unii, pentru a-și aduce aminte de clipele plătute de odinioară, alții, mai tineri, pentru a-l descoperi pe acest om, care este sursa atâtor nostalgiilor și care a ajuns aproape un mit. Posibilitatea de a-l vedea pe Dubcek luând din nou cuvântul la Praga ține de magie sau, cel puțin, de utopie.

Dubcek sosește la Praga cu autocarul și se duce în grabă la „Lanterna Magica”, pentru a discuta câteva clipe cu Vaclav Havel. De la faimosul dîneu din iulie 1968, cei doi nu se mai văzuseră decât o singură dată, la Praga, după eliberarea lui Havel, în mai 1989. Astăzi pleacă împreună, înconjurat de John Bock și de karațiștii săi, spre Piața Venceslas, străbătând cu pași mari galeriile comerciale și cele câteva străduțe, sub privirile uluite ale rarilor trecători: Dubcek și Havel, mergând alături pe străzile Pragai!

Jean Hatzfeld, trimisul special al ziarului Liberation, descrie amănunțit reînălțarea dintre populație și vechiul ei erou. „Mai întâi izbucnește un protest, scandal și puternic. Mulțimea cere ferm îndepărtarea unui drapel. Flamura respectivă, una dintre mîile aflate de jur-împrejurul pieței, agățată de o streșină din apropierea unei ferestre a balconului, nu incomodase pe nimeni în ultimele patru zile. În această clipă însă oamenii observă că le obturează priveliștea. Este ora 16:05. Mulțimea știe că el a sosit de trei minute și că se află cu adevărat aici, și vrea să-l vadă. E ora 16:06. Omul înaintea pe balcon, îmbrăcat într-un palton de tergal gri, o cămașă de nailon maro și o vestă uzată: Alexander Dubcek. Își desface brațele și zămbește. Chipul său palid și tras se luminează. Un fel de osana gravă și plină de căldură explodează deasupra pieței, o ia de-a lungul străzilor, se pierde pe bulevard și se contopește cu cerul cenușiu. Bătrânul domn strigă, cu voce fragilă: «Sunt fericit că mă aflu printre voi. Vă iubesc și voi o știți». De sub căciulle și glugile lor, oamenii răspund în cor: «Trăiască Dubcek! Trăiască Dubcek!»

Glăsul fostului șef al țării se amplifă,

în vreme ce în jur se lasă întunericul: «V-am însoțit pe tot acest drum pentru că noi suntem frați, și această cale este a renașterii democratice». Mulțimea aplaudă cu înflăcărare: «Dubcek președinte! Dubcek președinte!» Pe măsură ce vorbește, omul «primăverii de la Praga» își regăsește accentul de tribun: «Știm că această criză actuală are drept cauză ocupația sovietică a pământului nostru, care nu ne aparține decât nouă. Trebuie să terminăm cu politica de standardizare și cu reprezentanții ei». Publicul intonează: «Jakes, s-a sfârșit! Il avem pe Dubcek!». Nu e nici urmă de delir, isterie sau frenzie. Întâmplător, cineva leșină, dar exclusiv din pricina inghiesuelii, și atunci se scandează: «Lăsați ambulanța să treacă!», iar oratorul își reia firul gândurilor: «După 1968, am trăit prea multă vreme în beznă. Acum a sosit vremea să se facă lumină. Oamenii aprobă printr-un strigăt: «Lumină, lumină!». Alexander Dubcek își exprimă apoi sprijinul pentru Forum, le mulțumește studenților și artiștilor, cheamă armata în sprijinul mișcării și încheie în felul următor: «Trebuie să ne distanțăm de violență și să ne păstrăm neatinsă cultura pașnică, pentru a învinge».

De pe esplanadă se înalță un cor: «Dubcek la castel!». Mulțimea îl aclamă pe fostul lider, care se retrage, dar fără a da vreun semn de surescitare. Oamenii voiau să-l vadă sau să-l revadă după atâția ani. Și acum ascultă cuvintele pe care sperau să le audă. Sutele de mii de chipuri radioase exprima fericirea simplă de a-l fi reînălțat pe cel care, de două decenii, a simbolizat un vis neterminat. Asta e tot! Câteva clipe mai târziu, Vaclav Havel și alți câțiva aveau să aprindă o pasiune mult mai mare.

Alături de Dubcek, pe balcon se află foste personalități ale anului 1968, cum ar fi prezentatoarea Kamila Mouckova, concediată după evenimente, cântăreața Marta Kubisova, care va interpreta în fața mulțimii încântate, «Rugăciunea pentru Marta» – o baladă cu iz de nostalgie –, și, deopotrivă, personalități mai tinere, ca de exemplu Ivan Hasek, căpitanul echipei de fotbal Sparta... Și, Vaclav Havel, care ia cuvântul după Dubcek. Cu glasul răgușit de oboseală, dramaturgul afirmă: «Vrem libertate, vrem alegeri libere, vrem pluralism!». Mulțimea repetă: «Libertate imediat!». Apoi, ca un buchet final al unui foc de artificii, ea scandează: „Dubcek,

Havel!». În sfârșit, Vaclav Maly, un preot căruia i se luase dreptul de a-și exercita profesia și membru activ al Forumului, citește mulțimii un mesaj de sprijin din partea cardinalului Frantisek Tomasek, în vârstă de 91 de ani: «Biserica Catolică participă fără rezerve alături de popor și de lupta pe care o duce el actualmente», scrie prelatul. După alte câteva intervenții, adunarea se încheie într-o notă originală: cele 300.000 de persoane prezente și acum în frigul mușcator își scot legăturile de chei și le fac să zornăie, ca într-o virtuală simfonie a destinului. Pentru ziua următoare, tinând cont de faptul că Piața Venceslas a ajuns prea mică, organizații dau întâlnire populației pe pajiseta Letna, un teren imens, învecinat cu stadionul de fotbal și consacrat totdeauna reuniunilor „spontane” organizate de Partid.

Havel și Dubcek o șterg pe furie spre „Lanterna Magică”, unde, la ora 19:00, organizează o conferință de presă comună. Dubcek își afirmă din nou crezul: «Nu sunt de acord cu cei care spun că socialismul nu este reformabil. Eu unul susțin încă o reînnoire a socialismului. Pentru Havel nu încapе idioala că societatea va împune existența unei Cehoslovacii democratice». Acest duet verbal camuflat rezumă perfect pozițiile celor doi. Dubcek beneficiază de o popularitate extraordinară, dar nu a mai evoluat deloc. El vorbește de reformismul său, în vreme ce societatea așteaptă o revoluție democratică. El se uită spre Gorbaciov, dar poporul lui privește spre Europa, spre parlamentarism și economia de piață. Dubcek iese din Bratislava după 20 de ani de hibernare, fără a-și da seama de dimensiunea exactă a transformării suferite între timp de societate.

Cei doi nu mai au însă răgaz să-și continue conferința de presă: la ora 19:30, televiziunea anunță demisia în bloc a Politburoului și a Secretariatului Comitetului Central (...)

La ora 4:30 dimineață, responsabilii Forumului Civic transmit un comunicat în care nu își ascund „consternarea”. Greva generală, prevăzută pentru luna următoare, capătă o alură de referendum național: populația trebuie să-și exprime acum opțiunea într-un mod explicit.

Christian Duplan, Vincent Giret, Viața în roșu. Nesupușii. Varșova, Praga, Budapesta, București, vol. IV, București, Editura Nemira, 2000, p. 215-218

amintiri

Centre economice

ORIZONTAL: 1) Veche vatră a siderurgiei românești – Citadela industrială pe Mureș. 2) Aluminiiu (simb.) – Cetate a aluminiiului românesc. 3) Orașel în Polonia – Orașul țevilor laminat. 4) Osle – Are un mare combinat, cu șase furnale, oțelării și uzină cocschimică. 5) Adera – Localitate în Japonia. 6) Primele ansambluri! – Pronume – Organizația mondială a Sănătății (siglă). 7) În siderurgie! – Întâmplări. 8) În chirpici! – Pronume posesiv – Particule de ebonită! 9) Oraș moldav cu puternică industrie de medicamente, electronică, construcții de mașini – La intrarea în Tohani! 10) – Mare, centru de prelucrare a cuprului – Oraș ce s-a afirmat prin producția de bumbac.

VERTICAL: 1) Centru al siderurgiei românești. 2) Orașul rulmenților. 3) Aici se produc osii și boghiuri – Tulpina goală. 4) Nicolae Labiș – Orașul frigiderelor. 6) A trage brazda – Uzinele Textile Arad (siglă). 7) Inele de coral – Mioara. 8) Făcător de rime – Oțel laminat (abr.). 9) Structura unui organism. 10) Diminutiv – Piese hidraulice, cântare, utilaj minier se produc în acest oraș.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dictionar: LEBA, ITO

Informația Bucureștilui, 1989